

Consumenten Gids

maandblad van de Nederlandse Consumentenbond Den Haag
17e jaargang no. 8 – aug. 1969

in dit nummer o.a.

het volgende
programma
kan ook
in kleur
worden
ontvangen

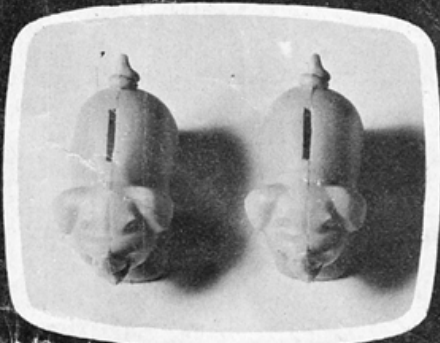
kleurentelevisie

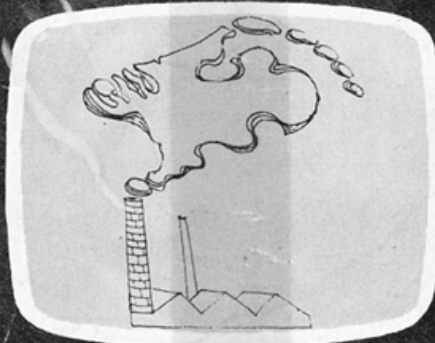
mag dat maar zo?

fietsen met de NS

**sparen bij de Endramac
en Neberu?**

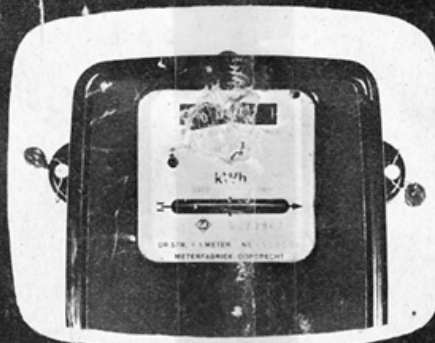
frisse lucht

kopen voor een goed doel

van wie mag ik kopen?

wat kost elektriciteit?

schuurpoeder

test

KLEURENTELEVISIE

„Het kleuterstadium nog niet ontwassen” schreven we ruim een jaar geleden met betrekking tot kleuren-televisie ontvangers. We lieten het daarom bij een voorlopige indruk van beeldkwaliteit en bedieningsgemak. Uitgebreid en kostbaar onderzoek vonden we nauwelijks lonend, omdat er nog steeds aan de toestellen gedokterd werd.

En inderdaad blijkt er sindsdien veel veranderd. Van de elf toestellen die we toen en nu bekeken hadden er tien verandering ondergaan. Zonder te willen zeggen dat de kleurentelevisie er hiermee „is”, durven we thans wel een uitvoeriger bespreking aan. Omdat hierbij veel gespecialiseerde techniek te pas komt, die niet iedereen zo aanspreekt, geven we eerst samenvattende beoordelingen van beeld, bediening, geluid en af-regeling. Met daarna – voor de liefhebbers – wat aanvullende informatie en gedetailleerde gegevens over de ervaringen waarop de samenvattende beoordelingen werden gebaseerd.

Kleur en zwart/wit

De beeldbuis van een kleurentelevisie ontvanger is eigenlijk een samenstel van drie beeldbuizen in één. Drie „elektronenkanonnen” zenden elk een bundel van elektronen naar het beeldscherm. Op dit beeldscherm bevinden zich rode, groene en blauwe fosfor-puntjes in een regelmatig patroon gerangschikt. En wel zodanig, dat steeds een rood, een groen en een blauw puntje samen een groepje, een kleuren-triplet vormen. Het gehele beeldscherm is met ca. 400.000 van zulke kleuren-triplets bedekt. Aan de binnenzijde van de buis, voor het scherm met de fosfor-puntjes, is een schaduwmasker aan-gebracht, een dunne stalen plaat waarin 400.000 gaatjes zijn geëtst. Door deze gaatjes bereikt één bundel alleen de

rode, één alleen de blauwe en één alleen de groene puntjes. Daardoor verschijnt op het scherm tegelijk een rood, een groen en een blauw beeld. Met deze drie kleuren in verschillende helder-heden zijn voor het oog vrijwel alle kleuren van het spectrum weer te geven. Zo wordt bijvoorbeeld rood, groen en blauw in gelijke helderheid door het oog ervaren als wit. De diverse kleuren kunnen ook weer in verschillen-de „verzadiging” worden weergegeven, d.w.z. in meerdere of mindere mate ver-mengd met wit.

Kleurentelevisie-ontvangers zijn ook geschikt voor zwart/wit uitzendingen. Maar het beeld is dan van mindere kwaliteit dan op een gewone zwart/wit ontvanger.

grote 63 cm tafel modellen

We namen voor ons onderzoek de grote toestellen met een beeldbuis van diago-naal gemeten 63 cm. En daarvan het tafelmodel, dus zonder poten of kast. Alleen het B & O toestel was in tafel-model niet te krijgen; het onderzochte exemplaar heeft een rolluik en afneem-bare poten op zwenkwielen. Dit toestel is, zoals uit de opsomming van merken en prijzen in de tabel blijkt, met f 3.335, veruit het duurst. Het goedkoopst daarentegen is Körting van f 1.895. De overige prijzen liggen alle tussen de f 2.300 en f 2.700.

Alle onderzochte toestellen hebben vrij-wel dezelfde afmetingen: breed 75 tot 89 cm, diep 56 tot 58 cm en hoog 53 tot 69 cm en zijn doorgaans in meer dan één houtsoort verkrijgbaar. De meeste

hebben één luidspreker aan de voorkant. Philips één opzij. Bij de plaatsing moet daar rekening mee worden gehouden. Aristona, Erres en Grundig hebben twee luidsprekers, één voor en één aan de zijkant.

Bij verschillende toestellen is het wel mogelijk een losse luidspreker aan te sluiten. Evenals een oortelefoon voor hardhorenden en een afstandsbediening, waarmee helderheid, geluidsniveau en kleurverzadiging vanuit de stoel kunnen worden bijgesteld. In de tabel geven wij aan op welke toestellen deze extra voorzieningen kunnen worden aangebracht. Het aansluiten van een geluids- of een videorecorder was in geen enkel geval mogelijk. Evenmin als het aansluiten van het geluid op een zgn. hi-fi-geluidsinstallatie.

bedieningsgemak

Kleurentelevisie eist nog meer knoppen dan gewoon zwart/wit. Naast de zes tot

tien toetsen voor de programmakeuze en de knoppen voor regeling van helderheid, contrast en geluid zijn er nog de knoppen voor het instellen van de kleur.

Of dat alles makkelijk is te bedienen, zodat niet langdurig hoeft te worden gedraaid voordat het beeld helemaal bevalt, is belangrijk voor het plezier dat het toestel tenslotte verschaft. We gingen daarom uitvoerig na hoe het daarmee was gesteld en geven onze samenvattende beoordeling in de tabel. In totaal waren alle toestellen zoals hierin met ☐ en + is aangegeven vrijgemakkelijk tot gemakkelijk te bedienen. Bijzondere moeilijkheden deden zich bij geen enkel toestel voor.

beeldkwaliteit

Ook onze samenvattende beoordeling van de beeldkwaliteit werd op detailbeoordelingen gestoeld. Ze hadden betrekking op de manier waarop de elek-

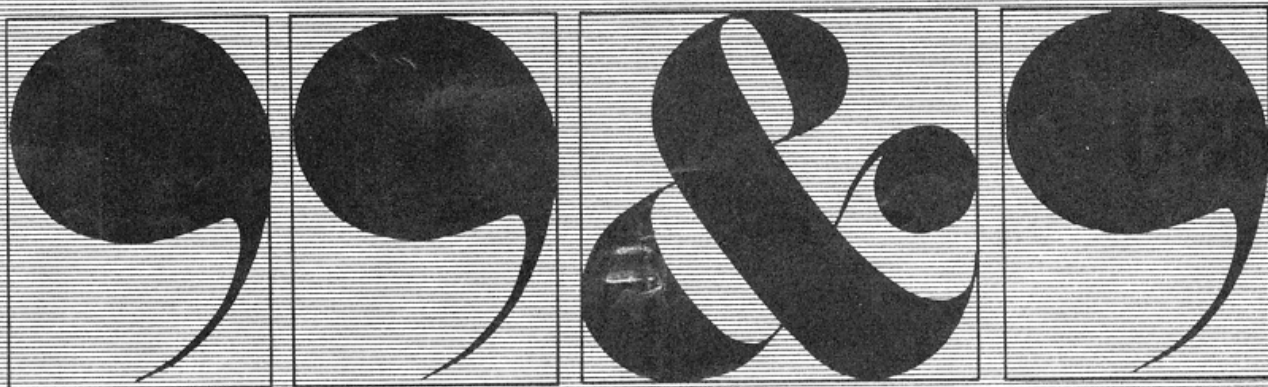
tronenstraal het beeld op het scherm schrijft (het raster) de eigenschappen van het zwart-witbeeld (de luminantie) en de eigenschappen van het kleurenbeeld (de chrominantie).

Dit alles tezamen leverde, zoals de tabel met ++ aangeeft, het beste resultaat voor Telefunken. Maar ook het beeld van de andere toestellen kon nog op zijn minst als redelijk tot goed worden gewaardeerd.

geluidskwaliteit

Tenslotte speelden ook bij de beoordeling van het geluid weer verschillende overwegingen mee. We noemen als zodanig de weergave van hoge en lage tonen, eventuele geluidsstoring veroorzaakt door het beeld en de invloed van de plaats waar de luidspreker is ingebouwd. Het beste bleek het geluid van B & O, dat in de tabel met +/+ werd beoordeeld. Ook hier voldeden

**het volgende
programma
kan ook
in kleur
worden
ontvangen**

KLEUREN-TELEVISIEONTVANGERS

++ = zeer goed

+ = goed

□ = redelijk

— = matig

(de tekens +/+ en □/+ duiden op overgangsgevallen)

Gordijnen dicht, afstoffen en niet verplaatsen

Hoe donkerder de omgeving hoe lichter de kleurweergave. Daarom liefst de gordijnen dicht als de kleurentelevisie aangaat en geen schemer- of andere lampjes aan.

Behalve door licht van buiten het toestel wordt de helderheid ook ongunstig beïnvloed door stof op de beeldbuis. Door de hoge spanningen waaraan de buis blootstaat

wordt dat gemakkelijk aangetrokken. Daarom moet de buis van een kleurentoestel circa eenmaal per week met een vochtige doek worden schoongemaakt.

Bij deze en andere schoonmaakhandelingen het toestel liever niet verplaatsen. De afregeling verloopt daardoor en het beeld wordt minder goed.

Tabel I samenvattende beoordelingen.

merk en type	adviesprijs f	aansluitmogelijkheden			bedienings-gemak	beeld	geluid	eenvoud afregelen	opmerkingen
		oor-telefoon	afstand-bediening	extra-luid-spreker					
ARISTONA AR 65K 141/05	2.350	ja	neen	ja	□/+	+/+++	+	+/+++	één luidspreker voor, één opzij
B & O Beovision 3000 Color	3.335	ja	neen	ja	□	□/+	+/+++	+	
BLAUPUNKT CTV 2005	2.498	ja	neen	ja	□	+/+++	+	□/+	{volgens opgave importeur opgevolgd door ander type
ERRES 9685	2.350	neen	neen	neen	+	+/+++	+	□	één luidspreker voor, één opzij
GRUNDIG T 1100 Color	2.348	neen	ja	neen	+	□/+	+	+	één luidspreker voor, één opzij
KÖRTING 837/989	1.895	ja	ja	ja	+	+	+	□/+	kort aansluitsnoer (1.05 m)
LOEWA OPTA F 921 color	2.398	neen	ja	neen	+	+/+++	+	+	
NORDMENDE Color 2504	2.445	neen	neen	neen	□/+	+/+++	+	□	{volgens opgave importeur opgevolgd door ander type
PHILIPS X25K 141/50	2.350	ja	neen	ja	□	+/+++	□/+	+/+++	één luidspreker opzij
SABA T 2500 Color E	2.677	ja	ja	ja	+	+	+	□	
SCHAUB-LORENZ T 425 Color	2.398	neen	ja	neen	+	+	+	+	
TELEFUNKEN Palcolor T 718 T	2.345	neen	ja	neen	□	++	+	□	{volgens opgave importeur opgevolgd door ander type
WEGA Wegacolor 902	2.425	ja	neen	ja	+	+/+++	+	+	

echter ook de andere toestellen weer goed. Al zou het geluid door aansluiting van een hi-fi installatie nog wel verder te verbeteren zijn. Zoals reeds gezegd was dat echter bij geen van onze toestellen mogelijk.

veiligheid

Voor de elektrische beveiliging geeft de tabel geen afzonderlijke beoordeling. Op geen enkel toestel hadden we in dit opzicht iets aan te merken. Ook een onderzoek op eventuele gevaarlijke straling leverde – gelukkig – niets op.

eenvoud afregelen

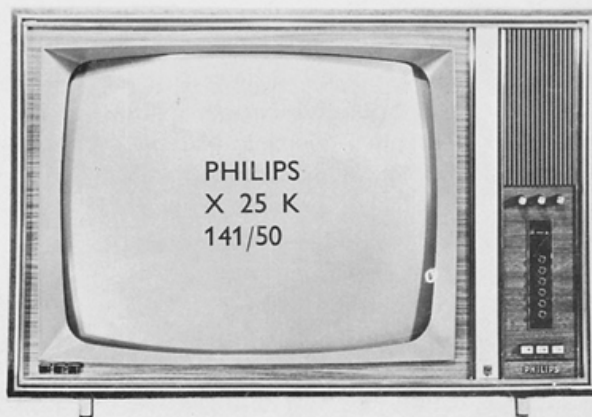
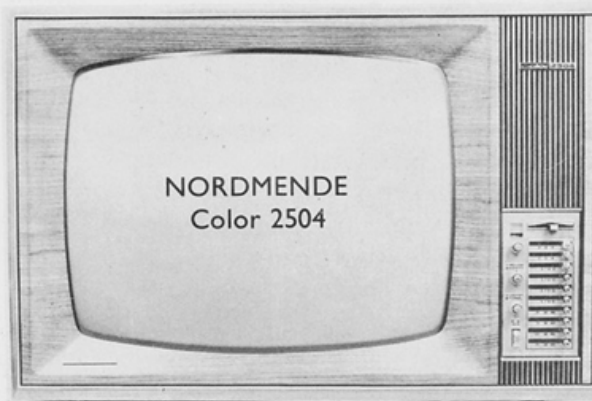
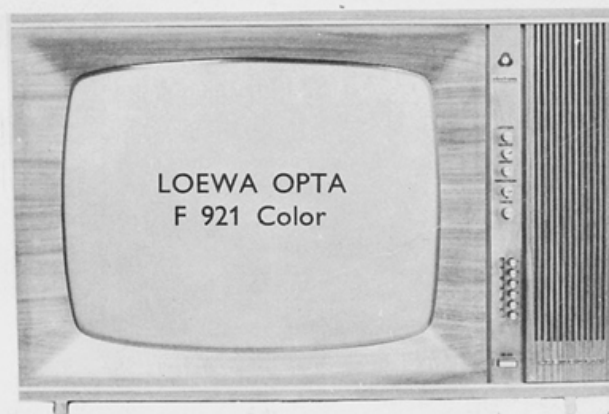
Het juist afregelen van een nieuw gekocht of na verhuizing opnieuw aan te sluiten televisietoestel is vakwerk. De leverancier stuurt hiervoor een speciaal opgeleide monteur. Deze zal daarbij meestal ook de druktoetsen voor het afstemmen op de zenders juist afstellen. Dat laatste is aan de hand van de gebruiksaanwijzing eventueel ook zelf wel te doen. Als er een nieuwe zender bij komt, hoeft er dan niet meteen een monteur bij te worden gehaald.

Het afregelen door de monteur is bij

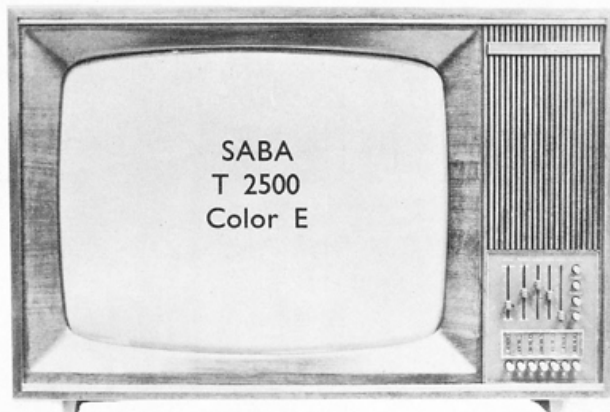
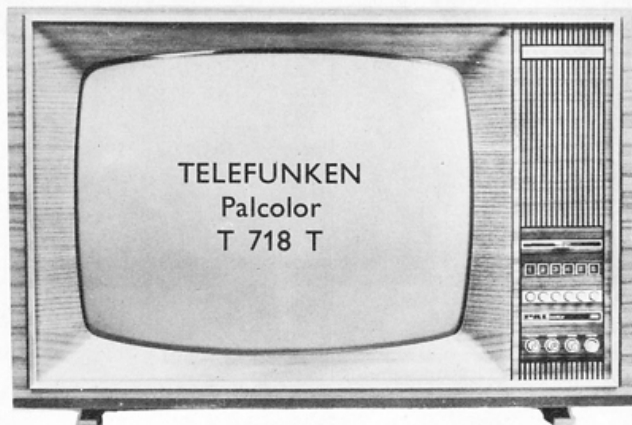
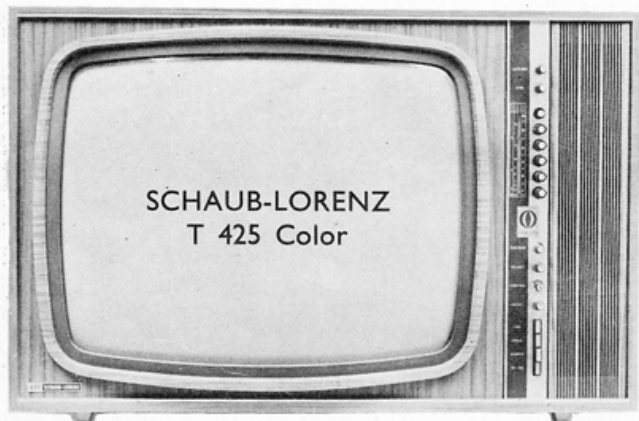
het ene toestel eenvoudiger dan bij het andere en zal dus bij het ene toestel ook meer tijd vragen dan bij het andere. Omdat de monteurs meestal op uurloon werken is de kans groot dat men dat op de rekening terug vindt. Het eenvoudigst af te regelen zijn – zoals de tabel aangeeft – Aristona en Philips.

storingen

Een kleurentelevisie is een ingewikkeld en kwetsbaar toestel. Het is daarom niet alleen van belang te weten wat het presteren kan, maar ook of die prestatie

KLEUREN-TELEVISIEONTVANGERS

conclusie

wel altijd geleverd wordt, met andere woorden of er niet veelvuldig storingen te verwachten zijn.

Zowel bij aflevering als gedurende de eerste weken na het in gebruik nemen deden zich bij onze toestellen inderdaad nogal wat defecten voor. Alle vielen onder de garantie, maar kunnen niettemin de gebruiker veel ergenis bezorgen.

garantie en service

Op materiaal- en constructiefouten wordt bij alle toestellen twaalf maanden garantie gegeven. Op de kleurenbeeldbuis zes of twaalf maanden en op de overige buizen en de transistoren steeds zes maanden.

Het afregelen en convergeren van het nieuwe toestel is meestal in de prijs begrepen. Alleen bij B & O moest f 15 voor het voorrijden worden betaald. Moet de monteur gedurende de garantietermijn terugkomen, dan worden doorgaans voorrijdkosten berekend. Na afloop van de garantietermijn wordt bovendien een uurloon van f 10 tot f 26 berekend. Philips kon ons geen vast uurloon noemen; de kosten zijn hier afhankelijk van de aard van de reparatie.

De twaalf kleurentelevisietoestellen waarom het hier gaat, werden op een lange reeks van kwaliteiten onderzocht. De resultaten werden in een viertal beoordelingen samengevat. En wel voor de bediening, het beeld, het geluid en de eenvoud van afregelen. Het beeld is uiteraard het belangrijkste. Gevolgd door de bediening, want een goed beeld moet ook zonder veel en vaak aan knoppen draaien te verkrijgen zijn. Geluid en afregelen hebben wij in onze eindwaardering minder zwaar laten meetellen. Aldus gewogen leiden onze beoordelingen tot de beste resultaten voor: – in alfabetische volgorde – Aristona AR 65 k 141/05 van f 2.350, Blaupunkt CTV 2005 van f 2.498, Erres 9685 van f 2.350, Loewe Opta F 921 color van f 2.398, Nordmende color 2504 van f 2.445, Philips X 25 K 141/50 van f 2.350, Telefunken palcolor T 718 T van f 2.345, Wega wega-color 902 van f 2.425.

En tot iets mindere maar toch ook goede resultaten voor de overige – ook weer alfabetisch genoemde – toestellen:

B & O Beovision 3000 color van f 3.335, Grundig T 1100 color van f 2.348, Körting 837/989 van f 1.895, Saba T 2500 color E van f 2.677, Schaub-Lorenz T 425 color van f 2.398.

Deze over de hele linie goede resultaten nemen niet weg, dat het kleurentelevisieapparaat nog altijd een kwetsbaar toestel is, waarbij zich gemakkelijk storingen voordoen. De verdere verbetering zal vooral in deze richting moeten worden gezocht.

De prijzen die wij hierbij vermelden zijn de adviesprijzen. Vaak kan men echter ook goedkoper terecht. Hetzij doordat de winkelier direkt een lagere prijs vraagt, hetzij dat hij een extra hoog bedrag geeft voor inruil van een zwart/wit toestel.

Schoonheidsfout

Wanneer van de ca. 400.000 kleurentriplets op het beeldscherm enkele ontbreken, ontstaat een donkere stip. Hoewel dit nauwelijks opvalt als het maar om enkele stipjes gaat, is dit toch een te vermijden schoonheidsfout. Bij de meeste toestellen ontbraken maar één, twee of drie triplets, bij Loewe Opta echter zes, bij Körting tien en bij B & O zelfs twaalf. Althans wat de onderzochte exemplaren betreft.

GEDETAILEERDE TOELICHTING

Omdat het hiervoor gegeven summiere overzicht bij de technisch wat meer geïnteresseerde lezer nog wel vragen zal openlaten, gaan wij in het onderstaande wat nader in op enkele van de waarnemingen waarop wij ons oordeel baseerden. Wij laten daartoe de vier samenvattende beoordelingen opnieuw de revue passeren.

bedieningsgemak

De hiervoor gegeven samenvattende waardering van het bedieningsgemak was gebaseerd op de wijze waarop de verschillende toetsen en knoppen hun werk deden. In tabel II hieronder enige nadere gegevens over de werking van deze bedieningsorganen afzonderlijk.

De *aan-uit schakelaar* moet als zodanig liefst duidelijk uit de hoeveelheid van knoppen te herkennen zijn. Bij Loewe Opta en Nordmende was dit het geval doordat de knop als enige vierkant was en door de plaatsing op het paneel ook gemakkelijk te vinden.

Bij de *zenderkeuze* is het van belang dat de gekozen kanalen goed te herkennen zijn, dat na indrukken van één van de zes tot tien programmatoetsen de reproduceerbaarheid groot genoeg is, dat de fijnregeling van de afstemming soepel te bedienen is, dat het programmeren van de toetsen na verhuizing of als een nieuwe zender te ontvangen is, niet te veel problemen oplevert en dat de afstem-

ming goed blijft als het toestel na inschakelen geleidelijk opwarmt. Niet elk van deze factoren is even belangrijk. Wij kwamen tot de beste resultaten voor Nordmende, Saba en Telefunken. De programmatoetsen van Aristona, Erres, Philips en Wega zijn niet genummerd. De programmatoetsen van Körting moeten met grote kracht worden ingedrukt. De reproduceerbaarheid van de afstemming van dit toestel liet trouwens te wensen over, waardoor de kleurverzadiging beïnvloed werd en ook opnieuw moest worden afgestemd.

De *zwart-wit instellingen* werkten het best bij Erres. Helderheid- en contrastinstellingen waren bij Philips moeilijk te vinden, er moest uit zes gelijke knoppen worden gekozen. De meeste knoppen voor zwart/wit instelling waren draaiknoppen. Alleen Saba had als zodanig schuifweerstand, voorzien van een schaal. Als de juiste instelling eenmaal bekend is, valt hiermee gemakkelijk te werken. Bij B & O en Telefunken was de relatie tussen helderheid- en contrastinstelling onjuist. Nadat het een was vermeld moest daardoor ook het ander worden bijgesteld.

De *kleurinstellingen* vallen uiteen in die voor kleurverzadiging en die voor kleurnuance. De kleurverzadiging kan afhankelijk van de persoonlijke smaak meer of minder flets worden gekozen. Bij alle apparaten kan van sterk verzadigd tot geheel onverzadigd worden gedraaid. Een aparte schakelaar voor het uitschakelen van de kleur, die wij vonden bij Aristona, B & O, Erres, Körting, Philips en Schaub Lorenz, is dan ook overbodig.

	aan-uit-schakelen	zenderkeuze	zwart-wit-instellingen	kleur-instellingen	geluids-instellingen
ARISTONA	□	□	+	□	□
B & O	—	□	—/□	+	□
BLAUPUNKT	—	+	□	□	□
ERRES	□	□	++	□	□
GRUNDIG	—	+	+	□/+	+
KÖRTING	—	□	+	□	+ / ++
LOEWE OPTA	+	□/+	+	+	++
NORDMENDE	+	++	+	—/□	—/□
PHILIPS	□	□/+	□/+	—	—
SABA	—	++	+	+	++
SCHAUB-LORENZ	□	□	+	—/□	+
TELEFUNKEN	—	+ / ++	—	□	++
WEGA	□	□	+	+	+ / ++

Eveneens overbodig is een knop voor de kleur-nuance, waarmee het beeld blauwachtig of roodachtig veranderd kan worden. Bij het in ons land toegepaste PAL-systeem is de kleur namelijk constant. Toch waren alle toestellen van een kleurnuance knop voorzien. Steeds met een voelbare middenstand voor de enig juiste instelling. Bij Loewe Opta had het verstellen van deze knop pas na enige seconden uitwerking. Bij Erres was ze achter een klepje verstopt, bij B & O in een lade opgeborgen, bij Grundig als schuifweerstand uitgevoerd.

Voor de geluidsinstellingen hadden de meeste toestellen een volumeregels- en een toonregelsknop. Bij B & O en Philips was de volumeregeling gecombineerd met de aan-uit schakelaar, bij Erres en Nordmende met de toonregeling. Omdat bij televisie geluid veelal een ondergeschikte rol speelt, is toonregeling eigenlijk overbodig. Loewe Opta en Telefunken hadden hiervoor dan ook geen knop. Aristona, Erres en Philips daarentegen twee.

beeldkwaliteit

De samenvattende beoordeling van de beeldkwaliteit in tabel I werd gebaseerd op beoordelingen van raster, luminantie en chrominantie. Hoe deze aspecten apart beoordeeld werden, vertelt tabel III hieronder.

Tabel III beeldkwaliteit

		lumi- nantie	chromi- nantie
ARISTONA	+	++	+
B & O	□	□	++
BLAUPUNKT	+	+	++
ERRES	+	+	+
GRUNDIG	+	□	+
KÖRTING	+	+/+++	+
LOEWE OPTA	+	+/+++	++
NORDMENDE	+	+	++
PHILIPS	+	++	+
SABA	□/+	+/+++	□/+
SCHAUB LORENZ	+	+	+
TELEFUNKEN	+/+++	+	++
WEGA	+	+	++

Raster, luminantie en chrominantie zijn op hun beurt weer samenvattende beoordelingen van een aantal deeleigenschappen. Ook hierbij werden weer wegingsfactoren toegepast.

Onder raster is beoordeeld hoe de elektronenstraal het beeld op het scherm schrijft. Daarbij spelen lineariteit, ton- en kussenvormige vervorming, convergentie, kleurzuiverheid over het gehele beeldscherm en invloed van storingen en netspanningsvariëaties een rol.

Sterke kussenvormige vertekening aan de bovenrand van het beeld vonden wij bij Nordmende.

Convergentie is het samenvallen van de drie elektronenstralen. Wijken ze onderling af, dan ontstaan kleurranden. Speciaal bij zwart/wit uitzendingen is dat hinderlijk. In het midden van het scherm was deze zgn. convergentie bij alle toestellen goed. Aan de randen en in de hoeken voldeed Blaupunkt in dit opzicht het slechtst, waardoor een kijkafstand van ca. 4 meter of meer nodig was om geen hinder te hebben van de kleurranden. Zeer goed was de convergentie, ook aan de randen, bij Aristona, Erres, Philips en Telefunken. Netspanningsveranderingen veroorzaakten verandering van beeldhoogte en breedte bij Aristona, Erres, Loewe Opta, Philips en Schaub-Lorenz. Bij Aristona, Erres en Philips verliep bovendien de convergentie.

De luminantie omvat alle eigenschappen van de zwart-wit informatie in het beeld. Zowel bij het kleurenbeeld als bij het zwart-witbeeld werd voor de beoordeling hiervan contrast, focussing, detailweergave, constantheid van het zwart-niveau, grijsweergave en -gradatie, cross-color, invloed van signaalsterkte en netspanningsvariëaties, selectiviteit en microfonie bekeken.

De focussing van het zwart-witbeeld aan de randen voldeed slecht bij Grundig.

De zwartweergave van B & O was sterk afhankelijk van de beeldinhoud. Grote donkere delen in het beeld werden daardoor lichtgrijs, en grote witte vlakken goor weergegeven. Bij Grundig was dit eveneens het geval, echter in mindere mate. Dezelfde toestellen - B & O en Grundig - ondervonden invloed van netspanningsvariëaties op de zwartweergave.

Bij kleurweergave loopt de ene kleur soms in de andere door. Vooral zwart-wit overgangen in het kleurenbeeld vertonen dan een fleurige franje. Dit verschijnsel, dat met cross color wordt aangeduid, deed zich het meeste voor bij Blaupunkt, Körtig, Loewe Opta en Nordmende.

De diverse aspecten van de luminantie tezamen genomen waren de resultaten het beste voor Aristona en Philips.

Onder chrominantie worden alle eigenschappen samengevat die uitsluitend de kleurweergave beïnvloeden. Wij bekeken de kleurverzadiging, de kleurechtheid, de kleurdekking, het optreden van ongewenste jaloezie-effecten in de kleuren, de werking van de color-killer, het gedrag bij storingen en de chromaregeling. De kleurdekking liet bij Körtig en Saba wat te wensen over. Jaloezie effecten waren enigszins zichtbaar bij Saba en Schaub-Lorenz.

geluid

Behalve de reeds eerder genoemde eigenschappen zoals frequentie karakteristiek, overspraak en plaatsing van de luidspreker zijn nog beoordeeld geluidsvolume en vervorming, ruis en brom en de invloed van storingen. In geen van deze laatstgenoemde eigenschappen schoten de toestellen tekort; de onderlinge verschillen waren gering en wij hebben deze dan ook weggelaten bij de verdere weging.

eenvoud afregelen

Nadat het toestel geplaatst is, moet de service-monteur een reeks afregelingen verrichten opdat een optimale weergave verkregen wordt. Daaronder valt het instellen van statische en dynamische convergentie, kleurzuiverheid en al naar gelang van het toestel nog meer of minder andere afregelingen. Voor de beoordeling in tabel I is het gemak waarmee dit alles gebeuren kan gebruikmakend van wegingsfactoren samengevat.

Eenmaal afgeregeld moet het toestel liever niet meer worden verplaatst. De afregeling verloopt daardoor en er zou, om een optimaal beeld te krijgen, eigenlijk weer een monteur aan te pas moeten komen.

Zo werd er gewogen

De verschillende kwaliteitsaspecten waarop de beoordeling van bediening, beeldkwaliteit, geluid en afregeling gebaseerd werden, zijn niet alle even belangrijk. Wij pasten daarom verschillende wegingsfactoren toe. Hetzelfde geldt voor de eindbeoordeling, zoals gegeven in de conclusie. De kwaliteit van het beeld lieten wij zwaar tellen, minder zwaar de bediening en het minst lieten wij geluid en afregeling meespreken. De wegingsfactoren die wij precies toepasten zijn in het overzicht hieronder vermeld.

Toegepaste wegingsfactoren in procenten

eindbeoordeling														
bediening 10					beeldkwaliteit 80			geluidskwaliteit 5			eenvoud afregelen 5			
aan-uit- schakelen	zender- keuze	zwart/ wit instel- ling	kleur- instel- ling	geluids- instel- ling	raster	lumi- nantie	chromi- nantie	frequen- tie- karakter ristiek	over- spraak	rich - tings- diagram	instel- ling kleur- inten- siteit	instel- ling statische conver- gentie	instel- ling dyna- mische- conver- gentie	overige instel- lingen
10	10	40	10	30	30	50	20	60	20	20	20	20	30	30

mag dat maar zo ?

„Ik liep laatst door de stad en zag precies hetzelfde truitje, waarvoor ik zojuist in de winkel A f 57,80, had betaald in winkel B voor f 39,99 liggen.”

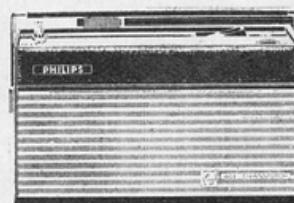
Zulke berichten bereiken ons geregeld. En wij kunnen ons de teleurstelling die daaruit spreekt indenken. Een enkele keer echter beluisteren wij naast teleurstelling ook verontwaardiging, een gevoel waarvoor minder reden is. Er bestaat immers nog maar een beperkte groep van artikelen met vaste, door de fabrikant voorgeschreven verkoop-prijzen, waar de winkelier zich volgens afspraak aan houden moet. Voor de meeste artikelen bepalen de winkelier zelf hun prijs. En omdat er vaak verschil zal zijn in de kosten die ze moeten maken en in de bedrijfspolitiek die ze volgen, is het alleen maar logisch, dat die prijs niet steeds dezelfde zal zijn.

Het is trouwens niet over alle prijsver-

schillen dat onze leden zich ongerust maken. Niemand heeft bijvoorbeeld behoefte ons te schrijven over de aardbeien die bij de groenteboer aan het begin van de straat f 1,10 en bij die aan het eind van de straat f 1,30 per doosje kosten. Evenmin wordt er aanmerking gemaakt als dezelfde lap stof, die zo goedkoop op de markt was te krijgen, in een gespecialiseerde stoffenzaak veel duurder geprijsd ligt. En zelfs de jurk die in een zaak-met-alleenmaar-rekken zo voordelig is geprijsd, mag in een zaak met meer luxe en service wat duurder zijn, vindt men doorgaans. Maar komen we buiten de groente en fruit sector of lopen de verkoopomstandigheden minder duidelijk uiteen, dan gaat bij prijsverschil het rode lampje aan. „Mag dat nu maar zo?”, wordt ons dan gevraagd. Antwoord: Van ons in ieder geval wel. Hoe meer prijsconcurrentie, hoe beter voor de consument, want hoe meer

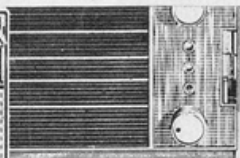
kans dat de prijs wordt gedrukt. En of het van de fabrikant mag, hangt ervan af of voor het artikel in kwestie het stelsel van de vaste prijzen (de zgn. verticale prijsbinding) nog is toegestaan. En dat geldt dan – zoals hiervoor gezegd – maar een zeer beperkte groep. Voornamelijk levensmiddelen en drogisterij-artikelen. Voor duurzame goederen zoals auto's, bromfietsen, radio's, televisies, wasmachines, naaimachines e.d. mogen de fabrikanten sinds enkele jaren geen vaste prijzen meer voorschrijven. (Voor haarden en kachels wel; zie elders in dit nummer).

Dat voor de meeste duurzame artikelen de vaste prijzen verboden zijn is lang niet algemeen bekend. Vandaar dat juist hierover menig een in de pen klimt. Vooral als die verschillende prijzen bovendien genoemd worden in gelijk-luidende advertenties. Als voorbeeld hieronder een deel van een advertentie voor Philips radio's. Kennelijk is het cliché door de fabrikant beschikbaar gesteld en hebben beide winkeliers hun eigen prijzen ingevuld. Ze hebben daar volkomen het recht toe en reden om ons hierover kwaad te maken is er niet. Wel om attent te zijn op de prijzen en daar te kopen, waar dat het goedkoopst is.

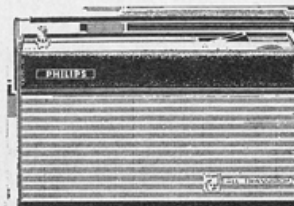

1-174
inter

1. Middengolf. Met tas en oortelefoon. Wit met chroom en houtdecoratie. **39,95**
2. FM - lange- en middengolf. Modern front met palissander- en chroomdecoratie. **139,-**
3. FM, lange- en middengolf. Zwart en donkergroen met palissander decoratie. **159,-**

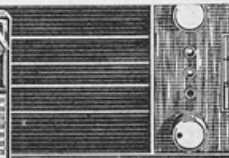

4. FM - band, lange- en middengolf. Klankkleurregeling. Aut. FM-lijnafstemming. Zwart kunstleer **199,-**
5. Lange- en midden golf. Groot uitgangsvermogen. Veerkrachtig kunstleer: groen, rood, zwart. **159,-**
6. FM, lange- en middengolf. Met drukknoppen. Zwart en beige met palissander. **179,-**

RO
CLEEF

1. Middengolf. Met tas en oortelefoon. Wit met chroom en houtdecoratie. **35,95**
2. FM - lange- en middengolf. Modern front met palissander- en chroomdecoratie. **125,-**
3. FM, lange- en middengolf. Zwart en donkergroen met palissander decoratie. **124,-**

4. FM - band, lange- en middengolf. Klankkleurregeling. Aut. FM-lijnafstemming. Zwart kunstleer **179,-**
5. Lange- en midden golf. Groot uitgangsvermogen. Veerkrachtig kunstleer: groen, rood, zwart. **141,-**
6. FM, lange- en middengolf. Met drukknoppen. Zwart en beige met palissander. **159,-**